

ကညီဂွံဝိခွဲးယံကရူ

မၤနီၣ်မၤယါတၢ်မၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးပှၤဂွံဝိခွဲးယံလၢကီၢ်ပယီၤခိၣ်ဒူသဝီပူၤ

ဟီၣ်ကဝီတၢ်ပာ်ဖျါ

လါနီၣ်ဝုဘၣ် ၂၈ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်/ KHRG လံာ်ကတြၢ်နီၣ်ဂံၢ်- 24-2-LL1

ဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရၢၣ်ဟီၣ်ကဝီတၢ်ပာ်ဖျါ- SAC ပယီၤသုးတၢ်ထၢဆူၣ်သုးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ, ခးလီၤကျိဖးဒိၣ်ဆူဒူသဝီပူၤ ဒီး ဒူသဝီပၤပြးဝဲကျိခိၣ် ထၢဆူၣ်တၢ်ခိတၢ်သွဲလၢ ပှၤဘါ အံးစလၢဖိအိၣ်, တၢ်ဃုာ်မ့ၢ်ဖျါ, တၢ်သမံသမိတြၢ်တဖၣ်, ကသံၣ်မူဘျီ, တၢ်လုာ် အိၣ်နီၣ်ခိသးသမူတၢ်ဂ့ၢ်ကီ, တၢ်တုထီၣ်ဟံၣ်ဃီမုၢ်ကျိဝဲကျိတၢ်တိကျဲးဒီး တၢ်သ့ၣ် ထီၣ်တၢ်ဆါဟံၣ် ဖဲတန့ဆါ ဒီး တၢ်တြၢ်ကီၢ်ဆၣ်ဟီၣ်ကဝီတဖၣ်ပူၤ (လါဖှၤတြၢ်အါရံၤ တုၤ လါယုၤလံ ၂၀၂၄ နံၣ်)

ဟီၣ်ကဝီတၢ်ပာ်ဖျါတဘျီအံၤပာ်ဖျါဝဲတၢ်ကဲထီၣ်အသးဘၣ်ဃးဒီး ထံကီၢ်တၢ်ပၤတၢ်ပြးကိၣ်ကးကရၢ (SAC) ပယီၤသုး တၢ်ထၢ ဆူၣ်သုးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ, ခးလီၤကျိဖးဒိၣ်လၢသဝီပူၤ ဒီး ထၢဆူၣ်တၢ်ခိတၢ်သွဲလၢပှၤဘါအံးစလၢဖိအိၣ်, တၢ်ဃုာ်မ့ၢ်ဖျါ, တၢ် သမံသမိတြၢ်တဖၣ်, ကသံၣ်မူဘျီ, တၢ်လုာ်အိၣ်နီၣ်ခိသးသမူအတၢ်ဂ့ၢ်ကီ, တၢ်တုထီၣ်ဟံၣ်ဃီမုၢ်ကျိဝဲကျိတၢ်တိကျဲး ဒီး တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဆါဟံၣ် ဖဲတန့ဆါ ဒီးတၢ်တြၢ်ကီၢ်ဆၣ်တဖၣ်ဟီၣ်ကဝီပူၤ စးထီၣ်ဖဲ လါဖှၤတြၢ်အါရံၤ တုၤ လါယုၤလံ ၂၀၂၄ နံၣ်အတီၢ်ပူၤလီၤ. စးထီၣ်လၢလါနီၣ်ဝုဘၣ် ၂၀၂၃ နံၣ်န့ၣ်, တၢ်ဒုးကဲထီၣ်ဝဲလၢ ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထုၣ်ဖျါသုးမုၢ်ဒိၣ် (KNLA) သုးပာ်ဖျါ ဒီး SAC ပယီၤသုးတဖၣ်အဘၣ်စၢၤ ဖဲတြၢ်တုၤ ဒီး ကိးတရံးကီၢ်ဆၣ်, ဒူပျၢ်ယံကီၢ်ရၢၣ်ပူၤတၢ်လီၤတဖၣ် လၢအဘျးဒီး ဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရၢၣ်ဟီၣ်ကဝီ. ဒ်အမ့ၢ် သ့ၣ်ဃးလီၤတၢ်လီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဃိ ကမ့ၢ်ဖိတနီၤဘၣ်လဲၤဃုာ်အိၣ် ကဒုဝဲဆူ ဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရၢၣ်ပူၤအိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တကးဒိးဘၣ် ဖဲလါမးရှး ၁၈ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်န့ၣ် SAC ပယီၤသုးဖိတဖၣ်ခးလီၤစ့ၢ်ကိး ကျိဖး ဒိၣ်ဆူသဝီတဖျါ လၢအအိၣ်ဖဲ ဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရၢၣ်ပူၤအဃိ ဘၣ်သံဝဲသဝီဖိတကၢန့ၣ်လီၤ. လၢန့ၢ်အမံၣ်ညါ ဖဲလါဖှၤတြၢ်အါ ရံၤ ၂၀၂၄ နံၣ်အတီၢ်ပူၤ SAC ပယီၤသုးဒူသဝီပၤပြးဝဲကျိခိၣ် အပှၤမၤသကိးတၢ်ဖိ ဒီးပၤကီၢ်သုးလၢအအိၣ်ဖဲ လုာ်ပျၢ်ကီၢ်ဆၣ် ပူၤတဖၣ် မၤဆူၣ်တၢ်တြၢ်ကီၢ်ဆၣ်ကရူခိၣ် ဒီး သဝီသးပှၤတဖၣ်လၢကထၢဖျါန့ၢ်သဝီဖိမံၤစရိလၢကဘၣ်ကဲသုးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကမ့ၢ်ဖိအိၣ်လၢတၢ်တြၢ်ကီၢ်ဆၣ်ပူၤတဖၣ် သဂၢ်ဘၣ်ဝဲတၢ်လုာ်အိၣ်နီၣ်ခိသးသမူတၢ်ဂ့ၢ်ကီ, တၢ်ထၢဆူၣ်ကျိၣ်စ့, တၢ်သမံသမိ တြၢ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီ ဒီးတၢ်ဟံးန့ၢ် ဆူၣ်တၢ်လီၤတၢ်ကျဲးတဖၣ် အိၣ်ဝဲစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.¹

¹ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ လံာ်ပာ်ဖျါတဘျီအံၤအပူၤန့ၣ် တၢ်ဒိးန့ၢ်ဘၣ်အိၣ်ဖဲ လါမးရှး တုၤ လါအိးကထီဘၣ် ၂၀၂၄ နံၣ် အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တၢ်ဆုၤဟ့ၣ်ထီၣ်အိၣ် လၢလီၤကဝီပှၤမၤသကိးတၢ်တဖၣ် ဖဲဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရၢၣ်အပူၤ လၢအဘၣ်တၢ်သိၣ်လိအိၣ် လၢကညီဂွံဝိခွဲးယံကရူ (KHRG) လၢကမၤနီၣ်မၤယါတၢ်မၤဘၣ် ဒိပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယံအတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်ဖဲလီၤကဝီပူၤန့ၣ်လီၤ. ပှၤတုၤဘၣ်တၢ်တဖၣ်အမံၤ, တၢ်ဂီၤဒီး အိၣ်ဆိးလီၤကျဲးလီၤတၢ်လီၤဆဲးတဖၣ်န့ၣ်တၢ်မၤလီၤ ဘၢအိၣ်လၢအဝဲနီၣ်ကစၢ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ တၢ်ကွဲးရဲပှၤအါထီၣ်အိၣ် ဖဲပနီၣ်ကဝီအပူၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ် KHRG အတၢ်ကွဲးရဲထီၣ်တၢ် ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤန့ၣ်လီၤ.

SAC ပယီၤသးတၢ်ထၢဆူၣ်သးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ

ဖဲလါဖျါတြူၤအါရံၤ ၂၀ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်န့ၣ် ထံၣ်ကီၢ်တၢ်ပတၢ်ပြးကီၢ်ကးကရၢ (SAC) ပယီၤသးတၢ်ပတၢ်ပြးကရူၢ်ခိၣ်န့ၣ် လၢတၢ်ကြၢၢ်ကီၢ်ဆၣ်ဟိန်ကဝီပူၤ အိၣ်ဖိၣ်ထံၣ်လိာ်တဲသကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဃးဒီး SAC ထုးထီၣ်တၢ်ထၢဆူၣ်သးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ အဂ့ၢ် ဖဲက--- သဝီ, ပၣ်က့ၢ်ကရူၢ်, တၢ်ကြၢၢ်ကီၢ်ဆၣ်, ဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရ့ၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. SAC ပယီၤသးထုးထီၣ်တၢ်ထၢဆူၣ်သးတၢ်သိၣ်တၢ်သီအံၤ (စးထီၣ်လၢ လါဖျါတြူၤအါရံၤ ၁၀ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်လံ) သနာ်က့, တၢ်ထၢဆူၣ်သဝီဖိမံၤစရိလၢကဘၣ်ကဲသးအဂီၢ်တအိၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် ဖဲလါဖျါတြူၤအါရံၤ ၂၀ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်န့ၣ် SAC ပယီၤသးဒုသဝီပၢပြးဝဲၤကျိၤခိၣ်, အပုၤမၤသကိးတၢ်ဖိ ဒီးပၢကီၢ်သးလၢအအိၣ်လၢ လူၢ်ပျဲၢ်ကီၢ်ဆၣ်ပူၤတဖၣ် ကိးဝဲတၢ်အိၣ်ဖိၣ်ဟဲထံၣ်လိာ်တဲသကိးတၢ်ဒီး SAC ပယီၤသးတၢ်ကြၢၢ်ကီၢ်ဆၣ်ကရူၢ်ခိၣ် ဒီးသဝီသးပုၤတဖၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ထၢဆူၣ်သးတၢ်သိၣ်တၢ်သီအဂ့ၢ်အံၤဖဲ က--- သဝီ, ပၣ်က့ၢ်ကရူၢ်, တၢ်ကြၢၢ်ကီၢ်ဆၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. **ကညီဒိကလုာ်စၢဖိၣ်ကရၢ (KNU-ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်)** တၢ်ပတၢ်ပြးဟိန်ကဝီအပူၤ တၢ်ဟ်ပနီၣ်ဝဲ က--- သဝီ အံၤ အိၣ်ဝဲလၢတၢ်ကြၢၢ်ကီၢ်ဆၣ်ပူၤဘၣ်ဆၣ် မ့ၢ်လၢ SAC ပယီၤသးတၢ်ဟ်ပနီၣ်ဝဲ က--- သဝီအံၤ အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ လူၢ်ပျဲၢ်ကီၢ်ဆၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤအယိ ဒ်လူၢ်ပျဲၢ်ကီၢ်ဆၣ် SAC ပယီၤသးဒုသဝီပၢပြးဝဲၤကျိၤခိၣ်ဟ်ပနီၣ်ဃာ်ဝဲတၢ်ထၢဆူၣ်သးတၢ်သိၣ်တၢ်သီအိၣ်ဝဲအသိး အဝဲသ့ၣ်မၤဆူၣ်ဝဲသဝီဖိ လၢအကီၢ်ဆၣ်ဟိန်ကဝီပူၤတဖၣ် ကဘၣ်ကဲသးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဲပျဲၤ စ့ၢ်ကိးသဝီဖိတဖၣ်လၢ ပုၤမ့ၢ်ဃုာ်ပူၤဖျဲးအသးတဂၤဂၤန့ၣ် တၢ်ကဟံးထီၣ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အရ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤမ့ၢ်တအဲၣ်ဒီးကဲသးတၢ် ကဘၣ်ဟ်လီၤခါစး ပုၤတဂၤလၢအလီၢ် မ့ၢ်တမ့ၢ် ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲဒၣ်ကျိၣ်စ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၢ်အယိ လီၢ်ကဝီသ့ၣ်ဘိၣ်သးစၢလၢအသးနံၣ်ပုၤတဖၣ်, မိၢ်ပၢ ဒီး ကရူၢ်ခိၣ်တဖၣ်ဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ဂီၤဝဲဒၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ကရူၢ်ခိၣ်အကျိၤတဂၤဖဲဝဲဒ်အံၤ, “တၢ်မၤဆူၣ် ပုၤကဲသးဒ်အံၤတဘျီ ပုၤလၢပကဒီးသန့ၤထီၣ်သးအဂီၢ် တအိၣ်လၢဘၣ်. ပကဘၣ်ဒီးသန့ၤထီၣ်က့ၤပသးလၢမတဂၤလဲၣ်န့ၣ် ပတသ့ၣ်ညါလၢဘၣ်. ပဝဲဒၣ်လၢအမ့ၢ်ခိၣ်န့ၣ်တၢ်ပမ့ၢ်တကိးန့ၢ်ပုၤလၢကကဲသးအဂီၢ်ဘၣ်, ပမ့ၢ်တထၢန့ၢ်ပုၤမံၤစရိဘၣ် ဒီးပမ့ၢ် ဃုာ်ဖျိးကွံာ်န့ၣ်, ပဘၣ်ယိၣ်လၢတၢ်ကမၤဆူၣ်ဝဲပဟံၣ်ဖိဃီဖိ ဒီးဒုဖိသဝီဖိလၢအအိၣ်တၢ်လၢတၢ်လီၢ်ခဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်တအိၣ်လၢဘၣ်န့ၣ် SAC ပယီၤသးကဟံးထီၣ်က့ၤအပုၤတဂၤဂၤလၢပလီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဒ်အံၤတခါဒုတၢ်အိၣ်သးကနးဒိၣ်ဒီး... လၢခ--- သဝီန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အပုၤအိၣ်လီၤ.” SAC ပယီၤသးကိးတၢ်အိၣ်ဖိၣ်တၢ်တဘျီဝဲၤအလီၢ်ခဲတန့ၣ် ဘျဲၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ဟဲကဒီးဝဲတဘျီ ဒီးမၤဆူၣ်ဒုသဝီ ဒီးကရူၢ်ခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်လၢ ကထၢန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်သဝီဖိမံၤစရိလၢကဘၣ်ကဲသးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၢ် အယိ ဖဲလါမးရုး ၁၉ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်န့ၣ် ခ--- ကရူၢ်ခိၣ် ဒီးသဝီသးပုၤတဖၣ် လဲထံၣ်လိာ်တဲသကိးတၢ်ဒီး လီၢ်ကဝီ KNU တၢ်ကြၢၢ်ကီၢ်ဆၣ်ခိၣ်န့ၣ် ဒီးဃုဝဲတၢ်ဟ့ၣ်က့ၢ်တၢ်မၤစၢဘၣ်ဃး SAC ပယီၤသးတၢ်ထၢဆူၣ်သးအဂ့ၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး တုၤခဲအံၤ (လၢယုၤလဲ ၂၀၂၄ နံၣ်) ဒုသဝီဒီး ကရူၢ်ခိၣ်န့ၣ်တဖၣ် တထၢန့ၢ်ပုၤမံၤစရိလၢ SAC ပယီၤသးတဖၣ်အဂီၢ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

စးထီၣ်လၢ SAC ပယီၤသးထုးထီၣ်ဝဲ တၢ်ထၢဆူၣ်သးတၢ်သိၣ်တၢ်သီဝဲၤအလီၢ်ခဲလံၤလံၤန့ၣ် ဟိန်ကဝီပူၤပုၤသးစၢတဖၣ် အါဒၣ်တက့ၢ်လဲၤဃုာ်ထီၣ်ခူသ့ၣ် ဒီးဃုဖဲဃုမၤက့ၤတၢ်လၢက့ၢ်တဲၣ်ကီၢ်ပူၤ လၢအတဖိးသဲစးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဆၢကတီၢ်မုၢ်မဆါတနံၤအံၤပုၤသးစၢလၢအသးနံၣ်ပုၤလၢအအိၣ်တၢ်ပၣ်က့ၢ်ကရူၢ် ဒီးကရူၢ်လၢအအိၣ်ဘူးတဖၣ် ဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကီၢ်တၢ်ဂီၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်တုထီၣ်ဟံၣ်ဃီမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်တၢ်တိၤကျဲၤ

ဖဲလါနီၣ်ဝုဘၢၣ် ၂၀၂၃ နံၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ် သးခိးကီၢ်ဆါ (BGF) ခိၣ်န့ၢ်အကျါတၢ်ဂၤ အိၣ်ဒီးတၢ်တိၤကျဲၤလၢ ကတုထီၣ်ဟံၣ်ဃီလၢ အနီၢ် ကစၢ်မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အဂီၢ် ဖဲတၢ်ကြၢ်ကီၢ်ဆၢဟိန်ကဝီပူၤအဃိ မၤဆူၣ်ဝဲ တီသုသဝီဖိအိၣ်လၢ ဂ--- သဝီ, ယုၤပူၤကွံကရူၢ်, တၢ်ကြၢ်ကီၢ်ဆၢပူၤတဖၣ်လၢ ကသုးကွံၣ်အတၢ်သ့ၣ်ခိၣ်လီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလါဖျါတြုၤအါရံၤ ၂၀၂၄ နံၣ်န့ၣ် တၢ်ကတုထီၣ်ဟံၣ်ဃီမုၢ် ကျိၤဝဲၤကွၢ်တၢ်တိၤကျဲၤဝဲၤအံၤ ဆီလီၤဟံၣ်ပနီၣ်ဒီးမၤနီၣ်ဃာ်ဝဲဟံၣ်ဃီတၢ်လီၢ် ဖဲဂ--- သဝီ တီသုသဝီဖိတၢ်သ့ၣ်ခိၣ်ဟိန်ကဝီအံၤ ဝံၤလၢလံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ဃာ်တၢ်လီၢ်တဖၣ်အံၤ ပၣ်ဃုာ်ဒီး လီၢ်ကဝီဖိတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်အဃိ အဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်က့ၤဝဲ စ့အိၣ်လိးန့ၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ခိၣ်လီၢ်တခါ ဒ်ခိၣ်ယာ်ပတၢ်သးလီၤပလိာ်အိၣ်ဝဲအသိး တၢ်ဟံၣ်တီၢ်န့ၢ်က့ၤအဝဲသ့ၣ်တၢ်လီၢ် တအ့ ကၢၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်ခိၣ်လီၢ်လံၤအပူၤ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဟးဂီၤတဖၣ်အဂီၢ် တၢ်တုထီၣ်န့ၢ်က့ၤအဝဲသ့ၣ် တၢ်ကုၢ်ပုၤသံလီၢ်တဖျါၣ်, တၢ်သ့ၣ်ခိၣ်ဘျီၣ်တဖျါၣ် ဒီး တၢ်ဟးလီၢ်တဖျါၣ် ဖဲတၢ်သ့ၣ်ခိၣ်လီၢ်လၢအသီတတီၤအံၤန့ၣ်လီၤ. လီၢ်ကဝီသဝီဖိတၢ်ဂၤစံးဝဲ “တမံၤဂ့ၤတမ့ၢ်ဂ့ၤ မိၢ်ပၢ်ဖဲဖုတၢ်သ့ၣ်ခိၣ်လီၢ်အိၣ်တ့ၢ်ဒီးတက့ၤတခါအဃိ ကိညါဒီး, အဝဲသ့ၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ခိၣ်လီၢ်အသီ ဘၣ်ဆၢတၢ်သ့ၣ်ခိၣ်လီၢ် အိၣ်ဒုၣ်ထဲတအ့ကၢၣ်အခိၣ်အဃါန့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်ခိၣ်သီအလီၢ်အံၤအိၣ်ဘူးဘူးဒီးသဝီအဂၤတၢ်သ့ၣ် ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်သးတဘျီၣ်လီၢ်ဘၣ်ဆးသန့ၣ်က့ ပမၤတၢ်တသ့နီတမံၤဘၣ်.”

တၢ်ဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တၢ်ဒီးန့ၢ်အီၤဖဲ လါမးရှး ၂၇ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ် ဖဲ ဂ--- သဝီ, ယုၤပူၤကွံကရူၢ်, တၢ်ကြၢ်ကီၢ်ဆၢ, ဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရဲၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤလၢတၢ်ဖိခိၣ်ခံဘ့ၣ် ဒီးအဖိလာ်လၢစုဆ့ၣ် တဘျီၣ်အံၤန့ၣ် ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲ တၢ်တုထီၣ်ဟံၣ်ဃီမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်တၢ်တိၤကျဲၤသီ တၢ်လီၢ် လၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အီၤတဖၣ် ပၣ်ဃုာ်ဒီးတီသုသဝီဖိတၢ်သ့ၣ်ခိၣ်လီၢ်လံၤအလီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်တၢ်ဂီၤလၢအဖိလာ်စုထွဲတဘျီၣ်န့ၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ

တၢ်သွၢ်ခိၣ်လီၤလံၤတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်အခါၣ်စး တၢ်တုၤထီၣ်န့ၣ်ဝဲ တၢ်က့ၢ်ပုၤသံအလီၤတဖျါၣ်, တၢ်သွၢ်ခိၣ်ဘျီၣ်တဖျါၣ် ဒီး တၢ်ဟးလီၤတဖျါၣ် ဖဲတၢ်သွၢ်ခိၣ်လီၤအသီတတီၤအံၤန့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- KHRG)

တၢ်ဃုာ်မ့ၢ်ဟးဖျါး

စးထီၣ်လၢလါနီၣ်ဝုဘၢၣ် ၂၀၂၃ နံၣ်န့ၣ် တၢ်ဒုးကဲထီၣ်ဝဲလၢ **ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထူၣ်ဖျါးသုးမ့ၢ်ဒိၣ် (KNLA)** သုးဟံၣ်ဖိၣ် ဒီး SAC ပယီၤသုးအဘၢၣ်စၢၤဖဲ ကြၢၢ်တုၤ ဒီး ကီးတရံးကီၢ်ဆၣ်, ဒုပုၤယာ်ကီၢ်ရဲၣ်ဟိန်ကဝီတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးကဲထီၣ်သးဟိန်ကဝီတနီၤ ဒ်အမ့ၢ် သ့ၣ်ဃးလီၤတီၢ် (သဃ်နဲးညီနောၣ်) ဟိန်ကဝီပူၤတဖၣ် (ဘူးဒီးဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရဲၣ် ဒီးတနီၤတၢ်ဒုးကဲထီၣ်သးတုၤဃီၤလၢ တန့ဆါကီၢ်ဆၣ်, ဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရဲၣ်ပူၤ) အဃိ, လီၤကဝီကမုၢ်ဖိအိၣ်ဖဲဟိန်ကဝီဖဲန့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ဃုာ်မ့ၢ်ဟးဖျါးဝဲဆူကီၢ်က့ၢ်တဲာ် ဒီးတနီၤဃုာ်အိၣ်ကဒုဝဲဆူဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရဲၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ဒုးတၢ်ယၤဆူၣ်အဆၢကတီၢ် ပုၤဟးထီၣ်က့ၤလီၤလၢ အ့ၣ်က့ၢ်မုၢ်လါဖးဒိၣ်ခိၣ်တန့ၢ်လၢဘၣ်အဃိ ပုၤဘၣ်ဟးလ့ၢလီၤသုက့ၤဝဲဖဲ ထီၣ်ကီးကိက့ၤလၢအိၣ်ဖဲတန့ဆါကီၢ်ဆၣ်, ဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရဲၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီဖျါလၢတၢ်ဒုးဆူၣ်အဃိ, ကမုၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိအိၣ်လၢ ကြၢၢ်တုၤ, ကီးတရံး ဒီးသ့ၣ်ဃးလီၤတီၢ်ဝုၢ်ဟိန်ကဝီပူၤတဖၣ်, ဘၣ်ဃုာ်အိၣ်ကဒုဝဲဆူတၢ်လီၤလၢအပူၤဖျါးန့ၣ်လီၤ. ဖဲလါမးရှး ၂၀၂၄ နံၣ်အတီၢ်ပူၤ ပုၤလၢအလဲဃုာ်မ့ၢ်ဟးဖျါးဖဲ (တန့ဆါ, ဒုယီၤ ဒီး တၢ်ကြၢၢ်ကီၢ်ဆၣ်,) ဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရဲၣ်ပူၤ အနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒုးအိၣ်ဝဲ (၅,၀၀၀)၀ ဖဲတန့ဆါကီၢ်ဆၣ်ပူၤ, အ၀ (၃,၄၀၀)ဘျီၣ် ဖဲတၢ်ကြၢၢ်ကီၢ်ဆၣ်ပူၤ ဒီးအ၀ (၄,၁၀၀) ဘျီၣ် ဖဲဒုယီၤကီၢ်ဆၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ကမုၢ်ဖိအိၣ်လၢ ဒုသထူၣ်ကီၢ်ရဲၣ် ဒီး မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရဲၣ်ပူၤတဖၣ်စ့ၢ်ကီး ဟဲဃုာ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ မ့ၢ်က့ၢ်ဟိန်ကဝီပူၤ, လုၢ်ပျါၢ်ကီၢ်ဆၣ်ပူၤအနီၣ်ဂံၢ်ကအိၣ်လၢ အ၀ (၁,၀၀၀) ဘျီၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၢ်အဃိ ပုၤဃုာ်မ့ၢ်ဟးဖျါးလၢဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရဲၣ်အပူၤ အနီၣ်ဂံၢ်ခဲလၢကအိၣ်ဝဲ အ၀ (၁၃,၅၀၀) ဘျီၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်ပူၤကညီပုၤလီၤအိၣ်ကမ့ၢ်ကမံးတံၢ် (CIDKP) ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဝဲ ပုၤလီၤအိၣ်ကမ့ၢ်ဖိတဖၣ်အံၤ လၢတၢ်အိၣ်တၢ်အီၤ, နီၢ်ကစၢ်တၢ်ကဆဲးကဆိတၢ်ပီးတၢ်လီၤ, တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တစိၣ်တလီၤအတၢ်ပီးတၢ်လီၤဒ်အမ့ၢ် လၢၣ် ဒီးဝုၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၢ်တၢ်ကတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ ဒီး တၢ်ကရၢကရိအ၀တဖၣ်စ့ၢ်ကီး ဟဲဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်အိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ပုၤဃုာ်မ့ၢ်ဟးဖျါး ဖဲလုၢ်ပျါၢ်ကီၢ်ဆၣ် ဒီးဒုယီၤကီၢ်ဆၣ်ပူၤတဖၣ် အါဒၣ်တက့ၢ်အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ဝဲကညီကလုာ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢတၢ်ကြၢၢ်ကီၢ်ဆၣ်ပူၤ ပုၤဃုာ်မ့ၢ်ဟးဖျါးဟံၣ်ဒုၣ်ကအိၣ်လၢ (၉၅၀) ဒုၣ်အကျါ ဟံၣ်ဒုၣ် (၈၀၀) ဒုၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲပုၤဘါအံၤစလၢတၢ်ဘါန့ၣ်လီၤ. **ထၢၣ်ပုၤချၢဆူၣ်ချၢပုၤမၤတၢ်ဖိကရူၢ် (Back Pack Health Worker Team)** ဟဲကွၢ်ထွဲ ဒီးသမံသမိးန့ၢ်ဝဲ ပုၤဃုာ်မ့ၢ်ဟးဖျါးလၢအဟဲဃုာ်အိၣ်ကဒု ဖဲတၢ်ကြၢၢ်ကီၢ်ဆၣ်ပူၤတဖၣ်အံၤ အတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချၢ ခံလါသၢလါတဘျီန့ၣ်လီၤ. ဒ်သီးဒီးဖိဒ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် ကမၤလိဘၣ်တၢ်အဂီၢ် **ကညီကုၢ်သုးဆဲးလၢဝဲကျါ (KECD)** က့ၢ် ဒီ SAC ပယီၤက့ၢ်အိၣ်လၢ ဒုသဝီ, ကရူၢ်, ကီၢ်ဆၣ်ပူၤတဖၣ်တူၢ်လိာ်အဝဲသ့ၣ်လၢကလဲမၤလိတၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤဃုာ်မ့ၢ်ဟးဖျါးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ လီၤကဝီဒုသဝီ, ကရူၢ် ဒီး ကီၢ်ဆၣ်ခိၣ်န့ၢ်တဖၣ် ဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်ပျဲလၢ ကအိၣ်ကဒုဆိ ဖဲဟံၣ်လၢအိၣ်ကလီ, တၢ်လီၤလၢအိၣ်ကလီ ဒီးစံာ်ပျါလၢအိၣ်ကလီ, သီခါဖျါ ဒီး ပလံၤတၢ်ဘါလီၤတဖၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီး ဒီဖျါလၢပုၤဃုာ်အိၣ်ကမ့ၢ်ဖိတဖၣ် ဘၣ်ပာ်တုၢ်ကွံၣ်အတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးလီၤအဃိ အဝဲသ့ၣ်ထီၣ်ဘၣ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲတဖၣ်ဖဲအဝဲသ့ၣ် ဘၣ်ဃုာ်မ့ၢ်ဟးဖျါးဆၢကတီၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤဃုာ်မ့ၢ်ဟးဖျါးအကျါတၢ်စံးဝဲ “တမ့ၢ်ပကစၢ်ဟံၣ်ကစၢ်ဃီဘၣ်အဃိ တၢ်အိၣ်သး ကဘၣ်လီၤဘၣ်ဆးဒ်လဲၣ်. ဘၣ်ဆၣ်သန့က့ၢ် ဒ်သီးဒီးတၢ်အိၣ်သးကဘၣ်လီၤဘၣ်ဆးအဂီၢ် ပဘၣ်အိၣ်ဒ်အံၤလီၤ. ပအဲၣ်ဒီးလၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၤတခါအံၤကဝဲဝဲချၢန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဲထီၣ်သးဒ်အံၤအဃိ ပဖဲးအိၣ်မၤအိၣ်တၢ်တဘၣ်လီၤဘၣ်ဆးဘၣ်. လၢပဟံၣ်ပယီၤန့ၣ် တၢ်ပီးတၢ်လီၤလၢအိၣ်တုၢ်တဖၣ် ပုၤအိၣ်ဟ့ၣ်ကွံၣ်အီၤလံ. ပုၤတနီၤနီၤ အသးတနီၤဘၣ်အဃိ အဝဲသ့ၣ်က့ၢ်က့ၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဖဲအပူၤကွံၣ်တလါ (လါမးရှး ၂၀၂၄နံၣ်) န့ၣ် SAC ပယီၤသုးတဖၣ်ခဲဝဲကမုၢ်ဖိလၢကျါစ့ဘျါ (စနဲၤဖၤၤ) ဖဲအဝဲသ့ၣ်က့ၢ်က့ၢ်အ

ဟံၣ်အပီၤ ဖဲကိးတရံးဝုၢ်ပူၤအဆါကတီၢ်အပီၤ ဘၣ်သံသဝီဖိ (၃) ဂၤန့ၣ်လီၤ. အခဲအံၤ မတဂၤမၤကွၢ်ကွၢ်ကွၢ်တၢ်တဘျီၣ်လၢ။ ဘၣ်.” ပုၤဃုၢ်အိၣ်ကမ့ၢ်ပိာ်မုၢ်လၢအသီတဂၤစံးစ့ၢ်ကိးဝဲဒ်အံၤ “(တၢ်ကရၢကရိ) သရၣ်သ့ၣ်ဟဲဟ့ၣ်မၤဘျီၣ်တၢ်ခဲအံၤခဲအံၤအပီၤ ယသးခုဒိၣ်မး. တၢ်ဘျးတၢ်ဖိၣ်ဒိၣ်မးလီၤ. ပကဖံးတၢ်မၤတၢ်ဖဲအံၤန့ၣ်တဘျီၣ်လီၤဘၣ်ဆးဘၣ်. တၢ်မၤမ့ၢ်အိၣ် ဒီးပလဲၤမၤအီၤ လီၤ. အခဲအံၤပအိၣ်ဘၣ်လၢဒဲဖဲအပူၤအပီၤ ကိညါထီၣ်တစဲး.” ဖဲတၢ်ကြံၢ်ကီၢ်ဆၣ်ပူၤ ပုၤဃုၢ်မ့ၢ်ဟးဖျိးတဖၣ်အကျါ ပၣ်ဃုၢ်ဝဲဒီး ပုၤလၢအဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဒီးကျိဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲအပီၤ ဘၣ်တၢ်လဲၤကူၤစါယါဘျါအဝဲသ့ၣ်လၢဖၣ်အၣ်ဝုၢ်ပူၤတၢ်ဆါဟံၣ်န့ၣ် လီၤ.

ပုၤဃုၢ်အိၣ်ကမ့ၢ်ဖဲဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရၣ်ပူၤတဖၣ်အံၤ KNU ကီၢ်ဆၣ်ဒိၣ်နီၣ်တဖၣ် ကွၢ်ထွဲရဲၣ်ကျဲၤန့ၣ်တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်ဘၣ်ဆၣ်ခီဖျိ လၢပုၤနီၣ်ဂံၢ်အါထီၣ်အပီၤ လိာ်ဘၣ်အါထီၣ်ဝဲတၢ်မၤစၢၤလၢတၢ်အိၣ်တၢ်အီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီတခိၣ်န့ၣ် လၢပုၤဃုၢ်အိၣ်ကမ့ၢ်ဖိ ကဒဲကဒဲအကျါ ပုၤဂုၢ်ဝိတၢ်သဘံၣ်သဘၣ်ကဲထီၣ်သးအိၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်သဘံၣ်သဘၣ်တဖၣ်အံၤတနီၤဘၣ် လဲၤဘျါဆဲးဝဲလၢ KNU ကီၢ်ဆၣ် (စံၣ်ညီၣ်ပီတု)ဝဲကျိၤ ဒီးတနီၤလဲၤဘျါဆဲးဝဲလၢ SAC (စံၣ်ညီၣ်ပီတု) ဝဲကျိၤန့ၣ်လီၤ.

စးထီၣ်ဖဲလါအုၤဖြၣ် တုၤ လါယုၤ ၂၀၂၄ နံၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ် ခီဖျိလၢတၢ်ဒုးကဲထီၣ်ဝဲလၢ KNLA သုးပာ်ဖိၣ် ဒီး SAC ပယီၤသုးအ ဘၣ်စၢၤ ဖဲကိးတရံးဝုၢ်, ကြၢ်တုၤ ဒီး သ့ၣ်ဃးလီၤတီၢ်ဝုၢ် ဟိန်ကဝီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအပီၤ ကမုၢ်ဖိလၢအပုၤဝံၤ က့ၤအိၣ်က ဒါက့ၤလၢဝုၢ်ပူၤ ဒီးအိၣ်တ့ၢ်လၢဝုၢ်ပူၤသ့ၣ်တဖၣ် ဟဲဃုၢ်ထီၣ်ကဒီးဝဲလၢ တၢ်ကြံၢ်ကီၢ်ဆၣ်ပူၤတနီၤန့ၣ်လီၤ. လါလၢအပူၤကွံာ် (တ ချးတုၤလါအုၤဖြၣ်ဒီးဘၣ်)န့ၣ် ပုၤဃုၢ်မ့ၢ်ဟးဖျိးဟံၣ်ဒုၣ်နီၣ်ဂံၢ်အိၣ်တ့ၢ်လဲဝဲလၢ (၁,၀၀၀) ဒုၣ်ဃုၢ်ဃုၢ်လဲ ဒီးအခဲအံၤန့ၣ်ပုၤဃုၢ်မ့ၢ် ဟးဖျိးဟံၣ်ဒုၣ်အနီၣ်ဂံၢ်ဟဲအါထီၣ်ကဒီးဝဲအဒုၣ် (၃၀၀) ဘျဲၣ်န့ၣ်လီၤ. CIDKP ဒီး KNU ကီၢ်ဆၣ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်ဆီၣ်ထွဲ မၤစၢၤ ဒီးရဲၣ်ကျဲၤန့ၣ်ဝဲတၢ်လၢပုၤဃုၢ်မ့ၢ်ဟးဖျိးတဖၣ်အံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

SAC ပယီၤသုးခးလီၤကျိဖးဒိၣ်လၢသဝီပူၤ

ဖဲလါမးရှး ၁၈ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်, ဂီၤခီ ၄း၃၀ မံးနံးဆါကတီၢ်န့ၣ် SAC ပယီၤသုးခိၣ်သုးရ့ၣ် (ခလရ) နီၣ်ဂံၢ် (၂၇၅) ခးလီၤကျိ ဖးဒိၣ် (၁၂၀ မမ) ဆူဃ--- သဝီ, ဝုၣ်ရှါကရူၢ်, တန့ဆါကီၢ်ဆၣ်, ဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရၣ်ပူၤ ဒီး ကျိဖးဒိၣ်ချံ (၂) ဖျါၣ် လီၤဘၣ်ဝဲ သးပုၢ် c--- လၢ အသးနံၣ်အိၣ်ဝဲ (၄၉ နံၣ်) ဒီးမ့ၢ်ဝဲယိၤကလုာ်ဒုၣ်ဖိတဂၤအဟံၣ် ဒီးအဟံၣ်အူထီၣ်ပၣ်ဃုၢ်ဒီးအကျးတဖျါၣ် ဒီးသိလုၣ် တခိၣ်န့ၣ်လီၤ. အတၢ်ပီးတၢ်လီၤလၢ အူအိၣ်ဟးဂီၤကွံာ်တဖၣ်အလုၢ်အပူၤလီၤလၢဝဲလၢစ့ယိၤတကလီၤဘျဲၣ်န့ၣ်လီၤ. အခဲအံၤန့ၣ် အဝဲက့ၤဘျီထီၣ်ကဒါက့ၤဝဲအဟံၣ် ဒီးကျးလၢအူထီၣ်ဟးဂီၤအံၤဝံၤလဲၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤခံဘၣ်အံၤ တၢ်ဒိန့ၢ်အိၤဖဲ လါမ့ၤ ၂၀၂၄ နံၣ် ဖဲယ---သဝီ, ဝုၣ်ဂါကရူၢ်, တန့ၤဆါကီၢ်ဆၣ်, ဖၣ်ဘၣ်ကီၢ်ရၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤခံဘၣ်အံၤ ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲ သးပုၤင---အဟံၣ်,အကျးတဖျါၣ် ဒီးသိလ့ၣ်တခါခိၣ်အူအိၣ်ဟါဂီၤကွံၣ်ခဲလၢ် ဖဲလါမးရှါး ၁၇ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်အပူၤ မ့ၢ်လၢ SAC ပယီၤသုးလၢအအိၣ်ဖဲ ခိၣ်သုးရၣ် (ခလရ) နီၣ်ဂံၢ် (၂၇၅) သုးကလၢၤ တဖၣ်ခးလီၤဝဲ ကျိဖးဒိၣ် (၁၂၀ မမ) ဆူယ---သဝီပူၤ ဒီး ကျိဖးဒိၣ်ချံ (၂) ဖျါၣ် လီၤဘၣ်ဝဲအဟံၣ်အယိၣ်န့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- KHRG)

SAC ဒုသဝီပၤပြးဝဲကျိၤခိၣ်ထၢဆူၣ်တၢ်ခိတၢ်သွဲလၢပုၤဘါအံးစလၢဖိအိၣ်

လါယူၤ ၁၈ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်အနံၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲပုၤဘါအံးစလၢဖိတဖၣ် မ့ၢ်နံၤဒိၣ်မ့ၢ်နံၤထီတၢ်ဘျီတၢ်ဘါမ့ၢ်နံၤန့ၣ်လီၤ. တချုးလၢအဝဲ သ့ၣ်တၢ်ဘျီတၢ်ဘါမ့ၢ်နံၤဘၣ်ဒီးဘၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ် SAC ဒုသဝီပၤပြးဝဲကျိၤခိၣ် ဖဲတၢ်တြၢ်ကီၢ်ဆၣ်ပူၤတဂၤစံးဝဲလၢ ပုၤမ့ၢ်ဒိ သံလီၤကျိၢ်တဒုန့ၣ် ပုၤကဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲစ့ (၂၀,၀၀၀) ကုးန့ၣ်လီၤ. ဝံၤအလီၢ်ခံ တၢ်ထၢဖိၣ်န့ၣ်ဝဲဟံၣ်နီၣ်ဂံၢ်လၢကဒိသံလီၤကျိၢ် ဒီး ကျိၢ်နီၣ်ဂံၢ်လၢတၢ်ကဒိသံလီၤအိၣ်အစရီၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိလၢအဘါအံးစလၢတၢ်ဘါ ဖဲဂ---သဝီ, ပီၤယုၤပူၤကရူၢ်, တၢ်တြၢ်ကီၢ် ဆၣ်ပူၤတဂၤစံးဝဲ “တၢ်တြၢ်ကီၢ်ဆၣ် ဒုသဝီပၤပြးဝဲကျိၤခိၣ် ဟဲထၢဝဲကျိၢ်တဒုန့ၣ် စ့ (၂၀,၀၀၀) ကုး. ပဝဲဒၣ်ပမၤဘျီတၢ်လီၤ. ပဒိသံလီၤအိၣ်တၢ်ဖိးတၢ်ညၣ်ဝဲ ဒီးပဟ့ၣ်မၤဘျီတၢ်လီၤဆူပုၤလၢတၢ်တအိၣ်တယၢၤဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဟးလူၤထၢစ့ၣ် အံၤတဘျီ ပတအဲၣ်ဒီးဟ့ၣ်သန့ၣ်ပဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤ. ကျိၢ်စ့သ့ၣ်တဖၣ်အံၤလဲၤတုၤဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်ထၢပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဘျီ တၢ်ဘါလၢအဂၤ ဒိအမ့ၢ်ပုၤခရံၣ်ဖိ ဒီးပုၤဘါသီခါဖိတဖၣ် မ့ၢ်မၤဘျီတၢ်တခါ အဝဲသ့ၣ်တထၢဝဲဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်စံးဝဲလၢတၢ်ဒိသံ လီၤကျိၢ်အါတလၢအယိၣ် ကျိၢ်အစၢၤကလီၤတူၢ်ဘၣ်ဖး အယိၣ်အဝဲသ့ၣ်ထၢဝဲအခါအသွဲဒိအံၤန့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ပုၤလီၢ်ကဝီၤဖိ ဘၣ်ဆၣ် တၢ်ကွၢ်တလီၤပံၣ်ဖးနီၤဖးတၢ်အဒုၣ်အဆၢ ပတၢ်ဘျီတၢ်ဘါ ဒီးပကလုၢ်န့ၣ်လီၤ. ပဘၣ်ဟ့ၣ်(စ့)ကိးနီၣ်ဒီးလီၤ. လၢအပူၤကွံၣ် န့ၣ် ပဘၣ်ဟ့ၣ်ထဲစ့လီၤ. အခဲအံၤန့ၣ်, ပဘၣ်လဲၤဆူၣ်စ့ၣ်ကိးအဝဲသ့ၣ်တၢ်ညၣ်န့ၣ်လီၤ. ကအိၣ်လၢသၢန့ၣ်လွံၢ်န့ၣ်လံ. ပုၤဘါအံး စလၢတၢ်ဘါလၢအအိၣ် သဝီဘူးဖဲတၢ်ခိၣ်တၢ်ယၢၤတဖၣ် ဟံၣ်တဖျါၣ်လၢလၢအမ့ၢ်ဒိသံလီၤကျိၢ်တဒုန့ၣ် ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲစ့ (၂၀,၀၀၀) ကုးန့ၣ်လီၤ.” စ---သဝီဖိတဂၤ စံးစ့ၢ်ကိးဝဲ “ပဝဲဒၣ်ပမၤဘျီတၢ်လီၤ. ပဟ့ၣ်မၤဘျီတၢ်လီၤတၢ်ဆူ ပုၤဘါအံးစလၢတၢ် ဘါလၢအဖျိၣ်အယာ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သန့ၣ်က ပတပံၣ်ဖးနီၤဖး ကလုၢ် ဒီးတၢ်ဘျီတၢ်ဘါအဒုၣ်အဆၢဘၣ်. ပဟ့ၣ်မၤ ဘျီတၢ်လီၤပုၤခဲလၢ်လီၤ. ပမၤဘျီတၢ် ပတလီၤကီၢ်ထွဲဘၣ်. ကညီမ့ၢ်ဂုၤ, ပယီၤမ့ၢ်ဂုၤ ဒီး တီသူမ့ၢ်ဂုၤ ပုၤလၢပသ့ၣ်ခိးသ့ၣ်ညါတ ဖၣ်န့ၣ် ပကွဲမုၢ်ဒုးအိၣ်အဝဲသ့ၣ်စ့ၣ်ကိးန့ၣ်လီၤ. ပဟ့ၣ်လီၤစ့ၣ်ကိး တၢ်ဖိးတၢ်ညၣ်တဖၣ်လီၤ. ပတပံၣ်ဖးနီၤဖးတၢ်အဒုၣ်အဆၢ ဘၣ်. ပုၤကိးဂၤဒဲးန့ၣ်တုၤသိးထဲသိးလီၤ.” တနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်န့ၣ် ပုၤဘါအံးစလၢတၢ်ဘါတဖၣ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၢခဲဝဲ တၢ်ထၢ ကျိၢ်စ့ ဒီးတၢ်ပံၣ်ဖးနီၤဖးအဝဲသ့ၣ် ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ကရၢကရိလၢကဟံးထီၣ်ဂုၢ်ဝိဘျါဆဲးတၢ်ဂုၢ် တအိၣ်နီတဖုဘၣ်န့ၣ် လီၤ.

တၢ်သမံသမိးတြဲၤတဖၣ်

ဖဲ လါယနူၤအါရံၤ ၂၀၂၄ နံၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ် **ကညီဒီကလုာ်စၢဖျိာ်ကရၢ/ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထုၣ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိၣ် တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်ကီၣ်ကးကရၢ (KNU/KNLA-PC)** တၢ်သမံသမိးတြဲၤဖဲ ပီသဝီ ဒီးတန့ၤဆါသဝီ အဘၢၣ်စၢၤကျဲၤမုၢ်ကပၤအိၣ်ဝဲဒၣ် (၂) ဖျါန့ၣ်လီၤ. KNU/KNLA-PC တၢ်သမံသမိးတြဲၤဖဲ နီဘိသဝီ, တီၤစိကရူၢ်, တၢ်တြဲၤကီၢ်ဆၢပူၤအံၤန့ၣ် ထၢဝဲဒၣ် သိလုၣ်တီၢ်ပီးတၢ်လီတဖၣ်, ဟံၣ်ဖိဃီဖိသိလုၣ်တဖၣ်, သိလုၣ်လၢအလံာ်လဲၤတအိၣ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒီး သိလုၣ်ယီၤတဖၣ် အခိအသ့န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဖဲ အပူၤကွံာ် လါအ့ၣ်ဖျိာ် ၂၀၂၄ နံၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ထုးလီၤစၢၤက့ၤဝဲ အတၢ်သမံသမိးတြဲၤတဖျါန့ၣ် ဒီးတၢ်သမံသမိးတြဲၤ အိၣ်တ့ၢ်က့ၤ တဖျါန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၢသနာ်က့ ဖဲလါယူၤ ၂၀၂၄ နံၣ်န့ၣ် KNU/KNLA-PC သုးရ့ၣ်နီၣ်ဂံၢ် (၁၉) ဆီလီၤအါထီၣ်ဝဲတၢ်သမံသမိးတြဲၤတဖျါန့ၣ် ဖဲ တၢ်တြဲၤကီၢ်ဆၢ ဒီးတန့ၤဆါကီၢ်ဆၢအဘၢၣ်စၢၤ ပီဒီးတန့ၤဆါကျဲၤမုၢ်ကပၤ လၢတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ် ဒီဖျိလၢတၢ်ဒုးကဲထီၣ်ဝဲ လၢတန့ၤဆါကီၢ်ဆၢဟိန်ကဝီၤအအိၣ်အဃၢၤအဃိန့ၣ်လီၤ.

ဖဲလါအ့ၣ်ဖျိာ် ၂၀၂၄ နံၣ်အတီၢ်ပူၤ သုးခိးကီၢ်ဆၢ (BGF, လီၤကဝီၤပူၤဆီတလဲကိးလီၤက့ၤစ့ၢ်ကိးအမံၤဆူ **ကညီဒီကလုာ်သုးမုၢ်ဒိၣ် (KNA)**) ဟိန်ကဝီၤနီၣ်ဂံၢ် (၂), သုးရ့ၣ်နီၣ်ဂံၢ် (၁၀၁၅) ဆီလီၤအါထီၣ်စ့ၢ်ကိး တၢ်သမံသမိးတြဲၤတဖျါန့ၣ်ဖဲ ကွံက့ၤထံလီၤစူ ကျဲးဒုး, ထါတပုၤဒီးယၤခ့ၣ်ဘိသဝီအဘၢၣ်စၢၤ လၢအမ့ၢ် ပီဒီးတန့ၤဆါကျဲၤမုၢ်အဘၢၣ်စၢၤ ဖဲတၢ်တြဲၤကီၢ်ဆၢပူၤဒီး ထၢဝဲဒၣ် တၢ်ခိတၢ်သ့န့ၣ်လီၤ.

ကသံၣ်မူၤဘျိး

ဖဲတန့ၤဆါ ဒီးတၢ်တြဲၤကီၢ်ဆၢအပူၤ တၢ်ဂ့ၢ်ကီၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးကသံၣ်မူၤဘျိးကဲထီၣ်သးအိၣ်ဝဲဒၣ်အါမးန့ၣ်လီၤ. တၢ်သူကသံၣ်မူၤဘျိးအံၤ ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဝဲပုၤသူတၢ်ဖိတဖၣ်အတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ တကးဒီးဘၣ် မၤဘၣ်ဒိစ့ၢ်ကိးဝဲပုၤလၢအခိၣ်အဃၢၤသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်န့ၣ်လီၤ. ဒီဖျိလၢကသံၣ်မူၤဘျိးအဃိ ကဲထီၣ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်ကီၤလၢပုၤသူတၢ်ဖိအနီၢ်ကစၢ်, အဟံၣ်ဖိဃီဖိ ဃုာ်ဒီးပုၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလါယူၤ ၆ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်န့ၣ် ဒုသဝီဘၣ်ဘၢပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် ဖိၣ်န့ၣ်ဝဲပုၤဆါကသံၣ်မူၤဘျိးတဂၤဖဲတန့ၤဆါကီၢ်ဆၢအပူၤ လၢအမံၤမ့ၢ်ဝဲ စီၤသ့ၣ်မိၤတုၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအံၤ လၢအပူၤကွံာ်န့ၣ်အဝဲမ့ၢ်ပုၤတဂၤလၢ အမၤသကိးတ့ၢ်တၢ်ဒီး (ဟံၣ်ဘၣ်ဟံၣ်ဘၢအီၤလၢတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်) ကရၢန့ၣ်လီၤ. လၢန့ၣ်အမဲာ်ညါ တၢ်ဖိၣ်န့ၣ်ဃုာ်ပုၤလၢအပူၤအိၣ်ကသံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီး သိလုၣ်ယီၤ (၉) ခိၣ် ဒီးဘၣ်တၢ်လဲၤဆၢအဝဲသ့ၣ်ဆူသုးလီၤကဝီၤပူၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤသူဘၣ်ဘိၣ်သးစၢ်အါဒိအါဂၤဟးဂီၤဝဲလၢ တၢ်သူတၢ်မူၤတၢ်ဘျိးအဃိန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအထုးထီၣ်ရၤလီၤဆါကသံၣ်မူၤဘျိးတဖၣ်အါဒၣ်တက့ၢ်မ့ၢ်ပုၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီး သုးဖိၣ်စုကဝဲၤကရူၢ်ကရၢ ဒီးမ့ၢ်ပုၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်တခီ အါဒၣ်တက့ၢ်မ့ၢ်ဝဲဒုသဝီကမျါဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လုာ်အိၣ်နီၢ်ခိသးသမူအတၢ်ဂ့ၢ်ကီၤ

လၢတန့ၤဆါဒီးတၢ်တြဲၤကီၢ်ဆၢဟိန်ကဝီၤအပူၤ ဒုသဝီဖိတဖၣ်အါဒၣ်တက့ၢ်မ့ၢ်ပုၤထူစံာ်ထူပုၤ ဒီးသူၣ်အိၣ်ဖျဲးအိၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလါယူၤလဲ ၂၀၂၄ နံၣ်န့ၣ် တၢ်စူၤအါအဃိ ထံဒိၣ်လုာ်ဘၢဝဲသဝီဖိတဖၣ်အတၢ်ဖဲအိၣ်မၤအိၣ်အလီၢ်အါမးန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိတနီၤအ

တၢ်သ့ၣ်အိၣ်ဖျးအိၣ်အလီၢ်ဒ်အမ့ၢ်ဘုစံၣ်ပျီ, ဘုခုကျိး, န့ၣ်သ့ၣ်ကျိးတဖၣ်ထံလုာ်ဘၢအီၤဒီး တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိတဖၣ် သံဟးဂီၤဝဲအ ဃိကဲထီၣ်ဝဲတၢ်ကီတၢ်ခဲလၢ သဝီဖိတဖၣ်အတၢ်လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိသးသမူအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တကးဒီးဘၣ်အမဲၣ်ညါ ကီၢ်ပယီၤစ့ပူၤလီၤ ဒီးတၢ်လုၢ်တၢ်ပုၤဟဲဒိၣ်ထီၣ်အမိ ကဲထီၣ်ဝဲတၢ်ကီတၢ်ခဲလၢသဝီဖိတဖၣ်ကပူၤအိၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ဒီးပုၤလၢအကူၣ်လဲၤမၤကၤတၢ် ဆါတၢ်ပုၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤဆါညါဖိတဂၤ စံးဝဲလၢ ပုၤပုၤအိၣ်တၢ်ဖိတဖၣ်တဲအီၤလၢ “တၢ်ပုၤထီၣ်န့ၣ် မ့ၢ်လၢ နသုပုၤဆါအိၣ်တၢ်ဖိတဖၣ်ကိးဒိၣ်ထီၣ်အပူၤအမိ” န့ၣ်လီၤ. ပုၤဆါအိၣ်တၢ်ဖိတဖၣ်စ့ၢ်ကိး အိၣ်ဒီးတၢ်ကီတၢ်ခဲတဖၣ်န့ၣ် ပုၤတ သ့ၣ်ညါဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤဆါအိၣ်တၢ်ဖိတဖၣ်ဘၣ်တူၢ်ဆါသးဒီးဆါအိၣ်တၢ်ဘၣ်ဆၣ် အဝဲသ့ၣ်တဒီးန့ၢ်ဘၣ် တၢ်အဘျးအဖိၣ် အါအါဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိသးသမူအဂီၢ် ပုၤတနီၤဘၣ်ဟးနီၣ်ဝဲသိလုာ် ဒီးဒီးလဲၤဆုၤထီၣ်ဆုၤလီၤဝဲတၢ်ပိးတၢ်လီၤသ့ၣ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်လဲၤထီၣ်က့ၤလီၤလၢတၢ်လီၢ်အယံၤ ဒီးဘၣ်ဟ့ၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲတၢ်ခိတၢ်သွဲလၢကျဲအါမးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဆါဟံၣ်

ဖဲလၢယုၤ ၂၀၂၄ နံၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ် မ့ၢ်လၢဆ---တၢ်ဆါဟံၣ်တၢ်ကူၤစါယါဘျါဒါး ဒီးတၢ်ကွဲးတၢ်ကါဒါးအလီၢ် တၢ်ကီတၢ်ခဲအိၣ် အမိ BPHWT ဒီး KDHW မၤသကိးတၢ်ဒီး ဒုးအိၣ်ထီၣ်ပာ်ပနီၣ်က့ၤဝဲ BPHWT ဒုသဝီဆူၣ်ချ့တၢ်လီၢ်ဖဲ ည---သဝီ, နိခွံၤကရူၢ်, တၢ်ကြၢ်ကီၢ်ဆၣ်ပူၤအံၤ ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ကွဲးတၢ်ကါအလီၢ် ဒီးတၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ လီၤဆီဒၣ်တၢ် ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူပုၤဆါဒီး ပုၤမိၢ်ဒါလၢ ကဘၣ်ကွဲးကါသးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကညီဂုၢ်ဝိခွဲးယာ်ကရူၢ် (KHRG) အဂ့ၢ်ဖျၢ်ကိာ်

ကညီဂုၢ်ဝိခွဲးယာ်ကရူၢ် (KHRG) အံၤဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤဖဲ ၁၉၉၂ နံၣ် ဒီးမ့ၢ်ဝဲလီၢ်ကဝီၤကရၢသဘျတဖုလၢ အာ်လီၤမၤတၢ်လၢ ကမၤဂ့ၤထီၣ်ပုၤဂ့ၢ်ဝိခွဲးယာ်အတၢ်အိၣ်သး လၢကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤန့ၣ်လီၤ. KHRG သိၣ်လိဝဲ လီၢ်ကဝီၤဒုသဝီဖိတဖၣ် လၢကမၤနီၣ်မၤဃါတၢ်မၤဘၣ်ဒိပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်အဂ့ၢ်အကျိးန့ၣ် လီၤ. KHRG ဘိးဘၣ်ရၢလီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိးတဖၣ်အံၤ ဒ်သိးကပာ်ဖျါထီၣ်လီၢ်ကဝီၤပူၤ ကမ့ၢ်တဖၣ်အကလုာ်, အတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်, အတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘၣ် ဒီး အတၢ်ထံၣ်တၢ်ဟံၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နယုထီၣ်သ့ၣ်ညါ ပတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်ဖဲ www.khr.org အပူၤသ့ၣ်ဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဟိန်ခိင်ဂီၤ - KHRG ဟူးဂဲၤဟိန်ကဝီ- ခွဲးအဲၣ်ယူၣ်ဟံးကနီၣ်ကညီကိၣ်စဲၣ်ဒီး
ကိၣ်ပယီၤပဒိၣ်အတၢ်ဟံးပနီၣ် ကိၣ်စဲၣ်ဒီးကိၣ်ခိအဆၢ

